

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 810/00-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v Košiciach na neverejnom zasadnutí senátu 22. novembra 2000 predbežne prerokoval podnet JUDr. M. M., bytom B. B., zastúpeného advokátom JUDr. F. V., B. B., vo veci porušenia jeho základných práv priznaných čl. 48 ods. 1, čl. 30 ods. 4, čl. 46 ods. 1, čl. 19 ods. 1 a čl. 141 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutím predsedu Krajského súdu v Banskej Bystrici Spr. 5491/99 Pers. z 28. apríla 1999 a takto

r o z h o d o l :

1. Podnet JUDr. M. M. v časti namietajúcej porušenie svojho práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnený.

2. Podnet JUDr. M. M. v časti namietajúcej porušenie svojho práva na prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok podľa čl. 30 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnený.

3. Podnet JUDr. M. M. v časti namietajúcej porušenie svojho práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnený.

4. Podnet JUDr. M. M. v časti namietajúcej porušenie svojho práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena podľa čl. 19 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky o d m i e t a pre nepríslušnosť.

5. Podnet JUDr. M. M. v časti namietajúcej porušenie čl. 141 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky o d m i e t a ako zjavne neopodstatnený.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 8. septembra 2000 doručené podanie JUDr. M. M. (ďalej len „navrhovateľ“), bytom B. B., zastúpeného advokátom JUDr. F. V., B. B., označené ako „Podnet na začatie konania pred Ústavným súdom SR (§ 18 ods. 2 Zák. č. 38/1993 Z. z. v platnom znení).“

Z obsahu podnetu vyplynulo, že navrhovateľ bol rozhodnutím predsedu Krajského súdu v Banskej Bystrici Spr. 6717/97 Pers. z 3. decembra 1997 vymenovaný za predsedu kárneho senátu pri Krajskom súde v Banskej Bystrici. Novovymenovaný predseda Krajského súdu v Banskej Bystrici rozhodnutím Spr. 5491/99 Pers. z 24. apríla 1999 navrhovateľa odvolal z tejto funkcie s účinnosťou od 1. mája 1999. Navrhovateľ je toho názoru, že predseda Krajského súdu v Banskej Bystrici týmto rozhodnutím porušil čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), „pretože medzi právom občana na zákonného sudcu a právom i povinnosťou byť zákonným sudcom existuje objektívna vzájomná zákonná podmienenosť a previazanosť“. Podľa navrhovateľa „napadnutým rozhodnutím predseda Krajského súdu v Banskej Bystrici vytvoril svojvoľne a protizákonne situáciu, kedy každý jeden zo sudcov v Banskobystrickom kraji, pokiaľ by bol postavený pred kárny senát, sa dostane pred sudcu, ktorý bol daný do funkcie v rozpore so zákonom, teda nedostal by sa pred zákonného sudcu“.

Navrhovateľ v ďalšej časti svojho podnetu uviedol, že „bezprecedentným spôsobom odvolania z funkcie predsedu kárneho senátu krajského súdu s evidentne diskriminačnými motívmi presadzovania do tejto funkcie sudcov názorove blízkych predsedovi krajského súdu došlo aj k porušeniu čl. 30 ods. 4 Ústavy SR.“

V ďalšej časti podnetu navrhovateľ tvrdil, že týmto rozhodnutím došlo aj k porušeniu čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 19 ústavy.

Keďže podľa navrhovateľa „bezdôvodným predčasným odvolaním z tejto funkcie spôsobom znemožňujúcim podnecovateľovi dovoliť sa svojho práva na výkon funkcie predsedu kárneho senátu na dobu 3 rokov došlo zároveň i k znemožneniu jeho práva obhájiť si svoje dobré meno, osobnú česť, ktoré boli v dôvodovej časti predmetného rozhodnutia znevážené na cti utŕhačským spôsobom - nie ste spôsobilý profesionálne riadiť prácu kárneho senátu...“.

Z uvedených dôvodov navrhovateľ žiadal, aby ústavný súd „po konaní vo veci samej vyniesol toto uznesenie: Odvolanie JUDr. M. M. z funkcie predsedu kárneho senátu pri Krajskom súde v Banskej Bystrici pred uplynutím trojročnej lehoty rozhodnutím predsedu Krajského súdu v Banskej Bystrici zn. Spr. 5491/99 Pers. zo dňa 28. 4. 1999 je porušením čl. 48 ods. 1 Ústavy SR, podľa ktorého nikoho nemožno odňať zákonnému sudcovi, čl. 30 ods. 4, podľa ktorého občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám, k porušeniu čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ako i čl. 19 a čl. 141 ods. 1 Ústavy SR, podľa ktorého v Slovenskej republike vykonávajú súdnictvo nezávislé a nestranné súdy“.

II.

Podľa čl. 130 ods. 3 ústavy je ústavný súd oprávnený konať o podnetoch, ktorými fyzické alebo právnické osoby namietajú porušenie svojich základných práv a slobôd (ako sú uvedené v druhej hlave ústavy), pokiaľ o nich nerozhoduje iný orgán.

Pri predbežnom prerokovaní každého podnetu ústavný súd skúma, či podnet spĺňa všetky zákonom predpísané náležitosti upravené v § 20 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov a či neexistujú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona. Medzi podmienky, ktoré ústavný súd skúma pri predbežnom prerokovaní každého podnetu, patrí aj to, či nejde o podnet, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že zjavnú neopodstatnenosť možno vysloviť v prípade, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (I. ÚS 53/96, I. ÚS 62/96, I. ÚS 72/96, I. ÚS 75/96, I. ÚS 66/98, II. ÚS 70/99). Ústavný súd preto preskúmal opodstatnenosť podnetu navrhovateľa v naznačenom smere, t. j. existenciu príčinnej súvislosti medzi označenými postupmi predsedu Krajského súdu v Banskej Bystrici a namietanými základnými právami navrhovateľa.

1. Navrhovateľ v prvej časti svojho podnetu namietal, že jeho odvolaním z funkcie predsedu kárneho senátu pri Krajskom súde v Banskej Bystrici došlo k porušeniu jeho práva zaručeného čl. 48 ods. 1 ústavy, pretože „medzi právom občana na zákonného sudcu a právom i povinnosťou byť zákonným sudcom existuje objektívna vzájomná zákonná podmienenosť a previazanosť“.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy „Nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon“. Z citovaného článku ústavy vyplýva, že právo na zákonného sudcu (právo nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi) patrí výlučne len osobe, účastníkovi súdneho konania (II. ÚS 43/97). Právo na zákonného sudcu v zmysle čl. 48 ods. 1 ústavy teda majú v uvedených súvislostiach iba kárne stíhaní sudcovia všeobecných súdov. Uplatnenie tohto práva neprislúcha sudcovi, ktorý je

príslušný rozhodovať o veci, t. j. neexistuje „právo byť zákonným sudcom“ ako základné právo priznané ústavou vždy individuálne určenému sudcovi, ktorého porušenie navrhovateľ namieta. Obsahom práva na zákonného sudcu nie je aj „povinnosť byť zákonným sudcom“ počas celého funkčného obdobia konkrétneho predsedu a konkrétneho sudcu kárneho senátu.

Nakoľko podľa názoru ústavného súdu medzi odvolaním navrhovateľa z funkcie predsedu kárneho senátu a porušením základného práva nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 nejestvuje nijaká príčinná súvislosť, bolo potrebné podnet v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnený.

2. Navrhovateľ v ďalšej časti svojho podnetu žiadal, aby ústavný súd vyslovil porušenie jeho základného práva podľa čl. 30 ods. 4 tým, že predseda Krajského súdu v Banskej Bystrici ho odvolal z funkcie predsedu kárneho senátu „s evidentne diskriminačnými motívmi presadzovania do tejto funkcie sudcov názorovo blízkych predsedovi krajského súdu“.

Podľa čl. 30 ods. 4 ústavy „Občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.“

Podľa názoru ústavného súdu je obsahom základného práva uvedeného v čl. 30 ods. 4 ústavy iba prístup k voleným a iným verejným funkciám, t. j. možnosť nediskriminačného uchádzania sa o takéto funkcie, a nie aj právo na zotrvanie v týchto funkciách (II. ÚS 796/00).

Základné právo navrhovateľa priznané v čl. 30 ods. 4 ústavy na prístup k funkcii predsedu kárneho senátu za rovnakých podmienok bolo teda naplnené momentom jeho vymenovania do tejto funkcie. Podľa názoru ústavného súdu odvolanie z volenej alebo inej verejnej funkcie nemožno považovať za akt odoprenia prístupu k týmto funkciám.

Ústavný súd preto nezistil príčinnú súvislosť medzi rozhodnutím predsedu Krajského súdu v Banskej Bystrici na jednej strane a možnosťou porušenia základného práva navrhovateľa upraveného v čl. 30 ods. 4 ústavy. Z tohto dôvodu podnet navrhovateľa v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnený.

3. Navrhovateľ ďalej namietal, že „v dôsledku absencie poučenia o možnosti odvolania (v rozhodnutí o jeho odvolaní) nemohol sa... obrátiť na odvolací orgán a potom následne sa nemohol obrátiť ani s návrhom na preskúmanie zákonnosti tohto rozhodnutia na súd (§ 244 O. s. p.).“

Podľa neho tým došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, t. j. práva na súdnu a inú právnu ochranu.

Článok 46 ods. 1 ústavy uvádza: „Každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde“. Účelom čl. 46 ods. 1 ústavy je zaručiť každému reálny prístup k súdu (II. ÚS 26/96). Tomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu o veci konať a rozhodnúť.

Ústavný súd vo vzťahu k právu na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy konštatoval, že k porušeniu tohto práva by došlo vtedy, pokiaľ by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a pokiaľ by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu (žalobe) fyzickej alebo právnickej osoby (I. ÚS 35/98).

Článkom 46 ods. 1 ústavy sa právo na súdnu a inú právnu ochranu zaručuje ako právo stať sa účastníkom súdneho konania z vlastnej iniciatívy. Navrhovateľ však nijako nepreukázal skutočnosť, že sa sám a zákonom ustanoveným postupom vôbec domáhal ochrany svojho práva na súde alebo na inom orgáne, ani skutočnosť, že mu možnosť domáhať sa takejto ochrany na súde alebo na inom orgáne bola odmietnutá. Pritom (a napriek tomu) takúto svoju nečinnosť dáva do príčinnej súvislosti s porušením svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu.

Nakoľko ústavný súd zistil, že medzi konaním (nečinnosťou) navrhovateľa a možnosťou porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu neexistuje dostatok príčinnej súvislosti, podnet navrhovateľa v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnený.

4. Navrhovateľ ďalej tvrdil, že jeho odvolaním z funkcie «spôsobom znemožňujúcim podnecovateľovi dovoliť sa svojho práva na výkon funkcie predsedu kárneho senátu na dobu 3 rokov došlo zároveň i k znemožneniu jeho práva obhájiť si svoje dobré meno, osobnú česť, ktoré boli v dôvodovej časti predmetného rozhodnutia znevážené na cti utŕhačským spôsobom – „nie ste spôsobilý profesionálne riadiť prácu kárneho senátu...“ a pod.» V tejto časti podnetu teda namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 19 ods. 1 ústavy.

Podľa čl. 19 ods. 1 ústavy „Každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena“.

Na základe právneho názoru ústavného súdu ochranu základnému právu podľa čl. 19 ods. 1 ústavy, ktorého porušenie navrhovateľ namietol, poskytujú všeobecné súdy v konaniach vo veciach ochrany osobnosti (§ 11 Občianskeho zákonníka v spojení s § 200i Občianskeho súdneho poriadku), a nie ústavný súd v konaní o podnete podľa čl. 130 ods. 3 ústavy.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd podnet navrhovateľa v tejto časti odmietol pre nepríslušnosť.

5. Navrhovateľ v ďalšej časti svojho podnetu namietol porušenie čl. 141 ods. 1 ústavy.

Podľa čl. 141 ods. 1 ústavy „V Slovenskej republike vykonávajú súdnictvo nezávislé a nestranné súdy“.

Podľa názoru ústavného súdu toto ustanovenie ústavy vyjadruje princíp právneho štátu, resp. určuje právny základ rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a nemožno ho samostatne aplikovať (a teda ani namietat' jeho porušenie) v konaní o porušení individuálnych základných práv a slobôd fyzických alebo právnických osôb prostredníctvom a na základe podnetu pred ústavným súdom (I. ÚS 24/98).

Nakoľko navrhovateľ namietal právo, ktorého porušenie nie je možné samostatne namietat' pred ústavným súdom, bolo potrebné podnet v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnený.